

nica. La *-r* final del mot basc és de la varietat llarga, amb article *senarra*, 'el marit', i així ens ho confirma la forma del mot en la inscripció aquitànica. Això hauria fet un *SENARRU⁴ en el nostre llatí vulgar, que hauria hagut de donar en català *senyarro i no pas *senar*, pronunciat aviat *səná* (ja així en alguna dada medieval nostra, o del S. XVI, almenys en plural). Crec que en definitiva també s'haurà de deixar córrer.

Ja hauríem d'estar satisfets amb el gran pas endavant que hem fet en adonar-nos de l'antiguitat del mot, de la seva existència massissa en la nostra terra, i reconèixer que no podia tenir altra forma originària que *SENAR-*, per damunt de tot, la gran adquisició que és saber que bàsicament significava 'senzill, individual, despariat'. Vet aquí l'actitud prudent. Però justament partint d'aquesta idea, seguim cercant, amb tenaç imprudència, que mai no serà massa audaç mentre no silenci flaques i no hi playem crítiques. Car aquesta conquesta del significat 'simple, únic, individual' ens recorda, que hi ha una arrel *SEN-* amb aquest sentit, estesa més o menys per tot l'immens domini indoeuropeu.

Les formes, les derivacions, els matisos, són diversos, múltiples. Unes s'acosten molt: l'avè *hanarə* 'a part' suposa ieur *SENARO-* (o bé *SENORO-*, *SON-*, el vocalisme és equívoc), el scr. *sanu-tār* que vol dir el mateix, n'és a manera de comparatiu (*SENU-TER-*); el prefix cèltic *SEN-* indica 'separat, separació' (d'aquí el compost hispano-cèltic *SEN-ĀRĀ* 'camp llaurat separatament' > cast *SERNA*, port. *seara*), irl. ant. *sam* 'diferent, especial', ky. ant. *han* 'altre', ky. *han-red* 'separació', còrn. ant. *hem-bronk* (= al. *ab-bringt*, ll. *de-ducit*), ll. *sine* 'sense', proto-grec *saneu* (> gr. *ἄνευ* 'sense'), amb llurs equivalents tocarí *sne*, paleosl. *svěně*; en germànic hi ha tot un grup *SEN/SON/SN*, d'on surten l'al. *sonder*, *sondern* (rigorosament germà del scr. *sanutar*), amb els seus equivalents angl. *asunder* 'separadament', neerl. *zonder* 'sense'.

Sens dubte, es marquen dues variants *SEN-* i *SEM-*, que molts lingüistes, potser els més, distingeixen semànticament: *SEN-* 'de per si, separatament' i *SEM-* 'únic, u' («fur sich, abge sondert» i «eins», Pok, *IEW*, 907, 902), matisos al capdavant, i afins un i altre a la idea del cat. ant. i bal. *senar* 'senzill, u, despariat'. En realitat no sabem si no era tot plegat el mateix i amb una lleu alternança en la nasal.

Car es compenetren: el gr. *ἐνος, ἐνι, ἐνα*, que pertany a *SEN-*, té el sentit de 'un', però s'hi combina *SEM-* en el fem (*σμιτα*, el tocarí *sanai* dat respon a un nomín f *sam* i a un masculí *seme* (veg el conjunt de les formes en W. Krause, *Tocharisch*, Leyden 1971, p 10), el prefix bàltic i prep. *san-*, *sen-* més aviat significa 'u': lit *sán-dora* 'unió, concòrdia', prefix pruss. ant. *sen-*, *san-*, pruss ant *san-isle* 'cinyell, lligament'; els ll. *singult*, *sim-plex* tant poden venir de *SEN-* com de *SEM-*, i el mateix es pot dir del prefix hel·leno-indoirani *SA-* 'únic, junt' que tant pot representar indoeur. *SN-* com *SM-* (scr. *sa-kr̥t* 'una vegada' = gr. *ἄ-παξ*, gr. *ἄ-πλοῦς* 'simple', gr. dial. *ἄ-κατόν* = àtic *ἔ-κατόν* 'un cent').

No cal dir-ne més (se n'assenyalen també represen-

tants armenis i illiro-albanesos). La formació sufixal o amplifcativa en *-RO-* o *-RI-* és panindoeuropea en la formació d'adj.: una formació *SENØ-RO-* o *SENE-RO-* es pot esperar pertot: la *ø* es torna *A* en la meitat de les llengües indoeuropees; les formacions en *-RI-* són també conegudes (ll. *-aris*, gr. i ll. *-ario-* etc.) Un adjectiu *SENARO-* (o *-ARI-*) seria doncs una hipòtesi no gaire ariscada amb el sentit de 'individual, no doblat, despariat' i base irreprouxtable del cat. *senar*. Però tot fa creure que seria sorotàptica més aviat que cèltica, essent cosa exclusivament catalana: i això encara lligaria més amb la vivacitat i densitat major vora el Pirineu i, en general en els tres dialectes orientals, més que en els dialectes de substrat ilergeta, protobasc, co-ibèric, a la base del val. i el cat. occid.. a la zona dels ploms d'Arles, el ross, una trentena de testimonis en els Ss. XIII-XIV. I res ja en les terres cèltiques del Llenguadoc, Baix Aragó, Castella, ni en les bascoïdes de Gascunya i Alt Aragó.

DERIV: *Senarment* [Busa-N.; «S: senzillament», Lab. 1840, *Supl.*, p. 1036]. *Senaritat* [Llull].⁵ *Senaria?* (supra) Del NL *Senarís* [888], em guardo de suggerir res en ferm, encara que *-ŪSIO-* sigui una terminació substràtica freqüent i coneguda (Holder, *Altcelt. Spr.* III, 50; II, 1575), però cf. *Senauja* (E T C I, 70) d'origen bascoïde.

¹ És evident que Riquer, com de costum, no entén el que publica i tradueix, car diu «impar». El context mostra que ell desaconsella que es faci 'un favor escadusser', car no valdria per a res: cal repetir-lo. Notem com Cerverí s'aparta dels seus models occitans, usant un mot exclusivament català, estrany des dels orígens a la llengua d'oc. — ² Forma estranya per a un abstracte. Em pregunto si no volia escriure *senaria*; aquest mot, encara que sense definició, es troba en el dicc. de JMarc (354): en tot cas corregim el *DAG* que l'accentua *senària*, car ve en rima amb una quarantena de mots en *-ia*, alguns condicionals (*portaria*) i molts abstractes en *-ia*: *folia*, *maestria*, *senyoria*, *gelosia*. Seria, doncs, com el *senaritat* de Llull. — ³ *Orcotarr* es podria analitzar també amb elements bascos, el sufix gentilici *-tarr*: 'home d'Orko', cf. bc. *or-ko* 'del peu, pedestal, forma de sabata etc.'. *Elo* seria el nom propi de la muller morta, que va fer una deixa perquè se li construís un monument funerari: pròpiament 'divina', cf. bc. ant. *El 'Déu'*, *Eup* < bc. EL-BE, poble al peu de l'Olimp aquitànic (el Pic del Gars, damunt Sant Beat). No sé si ja s'han fet altres anàlisis d'aquesta important inscripció, ni em lleu ja, a la meua edat, d'informar-me'n, a mi romanista. — ⁴ Hem de suposar *-NN-* doble en l'ètimon paleo-vascònic del bc. modern *senar* car altrament s'hauria emmudit la *-n-* en basc, segons la fonètica històrica de la llengua. Encara que hi hagi només una *N* en la inscripció, ja se sap que els lapicides sovint s'abstienien de marcar la geminació. — ⁵ Amb context mostrant palesament el sentit de 'caràcter de únic, de singular' (no pas de 'imparell'): «en sobreposició ay atrobat: / paternitat, *senaritat*; / e menor de sa equal-